

Min kunskap om vårt samhälle

Lärrarhandledning

Bokens syfte och upplägg:

Boken *Min kunskap om vårt samhälle* följer Skolverkets mål för kursen Samhällskunskap för gymnasiesärskolan.

Boken är upplagd med målet att eleverna ska reflektera över hur vårt samhälle fungerar, och se sin egen roll i det stora hela.

Tanken är att förenkla ett stort ämne genom att ta eleven som utgångspunkt. Där för är boken upplagd så här:

1. Eleven i fokus, personuppgifter, namn med mera.
2. Samhället närmast eleven; ungdomsmottagning, praktikplatser, boendeformer, BRIS med mera.
3. Sedan går boken vidare "utåt" till andra ungdomar, kompis kulturer, sociala miljöer, regler och lagar, miljöfrågor med mera. Fortfarande med fokus på elevens del i samhället, och elevens möjlighet att påverka samhället vi lever i.
4. Ännu längre ut, till landet vi lever i, politik och demokrati, och EU.
5. Repetition.

Så här använder du boken:

- Det kan vara lämpligt att **läsa alla texter högt** tillsammans, och att hela tiden stanna upp läsningen och prata om vad det står. Syftet är att det *ska* bli **diskussioner och samtal** i klassrummet. Målet är att eleverna hela tiden ska reflektera kring innehållet i boken.
- Texten följs genomgående av **bilder och illustrationer**. Diskutera bilderna. Vad visar bilden? Varför finns bilden med just här i boken? Kan bilden visa något som texten inte säger?
- Texten innehåller många **frågor och diskussionsförslag**, för att eleverna ska ta till sig ämnet, och reflektera kring det, och se att samhällskunskap berör dem själva. Prata gärna om alla frågor, samhällskunskap är ett diskussionsämne. Sedan kan eleven skriva ner svaren i sin bok, där det finns utrymme. **Eleven kan sedan gå tillbaka till boken** på egen hand, och kanske hitta svar på frågor om till exempel hur BRIS eller UMO fungerar.
- "**Dilemma**" är också viktiga att diskutera. Här måste man ha fokus på att det **inte finns något "rätt" svar**. Diskutera i stället om de olika möjligheterna. Vad skulle kunna hända om hon gjorde så? eller Hur skulle han kunna känna om han gjorde si? Varför gjorde hon si eller så, hur påverkar det henne själv, hur påverkar det andra? Hur skulle du själv vilja att han gjorde om du tappat din plånbok? Den typen av frågor. Detta är också en viktig övning för eleverna i att träna på att respektera varandras olika åsikter.

- I början av boken är uppgifterna ganska raka; diskutera eller sök svar, och fyll i svaren. Längre fram i boken utvecklas uppgifterna även till grupparbeten och mer självständiga uppgifter. Grupparbeten och studiebesök kan vara bra sätt att träna eleverna i självständighet, och därigenom ge ökat självförtroende.
- Ett återkommande tema är uppgifter om tidningar, för att eleverna ska tränas på att läsa och hitta i tidningar. Finns det möjlighet så är papperstidningar bra att använda. Då kan eleverna "fastna" i tidningarna och läsa mer än de behöver, vilket är bra. Det kan också vara en övning för eleven att läsa en papperstidning, alla är inte vana att göra det. Det finns säkert olika tidningar att välja på, beroende på skolans situation, men tidningen "8 sidor" kan vara ett bra tips.
- Frågorna på sidan 41 kan man alltid återkomma till om det finns rasistiska eller andra kränkande tankar och åsikter i klassrummet. Om klassen läser en mening i taget, och får svara på frågorna, så kommer alla sannolikt att svara "nej" på de första tio frågorna, och "ja" på resten. Det leder automatiskt till positiva diskussioner om allas lika värde. Hur ska man kunna döma någon annan för något den personen inte har valt själv? Den här typen av frågor kan man använda sig av vid alla situationer där det förekommer kränkningar i ett klassrum.
- När klassen diskuterar är det viktigt att lägga fokus vid att eleverna tränas på att lyssna på varandra. Det kan vara viktigare för många att lära sig lyssna, än att lära sig att uttrycka åsikter. Om det blir ett bra diskussionsklimat i klassrummet kommer även de "tysta" eleverna våga bli bättre på att uttrycka sig. Därigenom främjas demokratiska processer i klassrummet.
- Till boken finns också ett antal uppgifter att kopiera upp. Uppgifterna kan ses som en fördjupning till bokens innehåll, förutom den uppgift som heter "Nyheter". Om klassen är väldigt homogen kan alla elever arbeta med uppgifterna för att fördjupa sina tankebanor. Är det däremot väldigt olika hur snabbt eleverna jobbar, kan kopieringsunderlaget användas till de elever som behöver fördjupa sig i uppgifter på egen hand.
- Uppgiften "Nyheter" kan användas regelbundet till hela klassen för att väcka och stimulera ett omvärldsintresse. Eleverna kan arbeta individuellt med uppgiften, och sedan kan de olika svaren och ämnena diskuteras i gruppen. Detta kan till och med göras veckovis.

Uppgift: Personuppgifter

Vi låtsas att du ska söka ett sommarjobb i en kiosk. Du måste skriva ett personligt brev.

Skriv ett brev och berätta om dig själv. Ta med alla dina personuppgifter i brevet. Skriv också hur du är som person, att du är trevlig och noggrann och passar tider.

Tänk på hur man inleder och avslutar ett brev.

Uppgift: Ibland blir man sjuk

Skriv och berätta om en gång då du var sjuk. Fick du gå till doktorn? Vad hände där?

Fick du äta mediciner? Var du hemma från skolan?

Berätta så mycket du kommer ihåg, och rita gärna en bild också.

Uppgift: Nån gång vill man väl ha ett jobb...

Mitt drömjobb

Skriv och berätta om ditt drömjobb. Vill du sälja kläder, jobba på hunddagis eller fixa i en trädgård? Eller något helt annat?

Varför vill du göra just detta?

Skriv och berätta, och rita gärna en bild på dig i ditt framtida jobb.

Uppgift: Hur ska man bo?

Mitt drömhjem

Vi låtsas att du ska skapa ditt eget framtida boende. Nu ska du beskriva ditt drömhjem. Du får hitta på precis vad du vill.

Hur många rum har huset? Vad finns i de olika rummen? Vilka färger har väggarna?

Vilket land ligger huset i, och hur ser det ut runtomkring?

Skriv, rita och berätta.

Uppgift: Ungdomskulturer

Finns det någon ungdomskultur du känner till? Eller som du skulle vilja veta mer om?

Skriv och berätta. Leta gärna efter information om den ungdomskultur du är intresserad av.

Var uppstod den? När?

Lyssnar de på någon speciell musik? Hejar de på något speciellt fotbollslag?

Äter de något speciellt, eller har några särskilda färger på kläderna?

Hur ser ungdomarna ut? Rita gärna, eller lägg in en bild.

Uppgift: Matkulturer

Vilken är din favoritmat?

Forska kring din favoritmat. Vilket land kommer den ifrån?

Vilka ingredienser innehåller den?

Hur lagar man till den?

Skriv och berätta om din favoriträtt, gör ett recept, och rita eller lägg in en bild.

Uppgift: Skolplikt

Vi låtsas att du ska skriva ett brev till en kompis i ett annat land, ett land som inte har skolplikt. Skriv och berätta vad skolplikt är, och vad du tycker om skolplikt.

På vilka sätt är det bra att vi har skolplikt i Sverige?

Finns det några nackdelar?

Tänk på hur man inleder och avslutar ett brev.

Uppgift: Grundlagarna

Läs om Yttrandefrihetsgrundlagen i din bok.

Vad betyder den?

Skriv och berätta om minst tre tillfällen då den kan vara viktig för dig och dina klasskamrater.

Uppgift: FN

Nu har du läst FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna.

Läs nummer 26.1 och 26.2 igen.

Skriv och berätta vad som står, och vad det betyder för dig och dina klasskamrater.

Läs sedan nummer 2 igen.

Skriv och berätta vad den punkten handlar om.

Uppgift: politik

Vi låtsas att du är vuxen, och att du är politiker.

Vad skulle du bestämma, och varför?

Skriv minst fem saker.

Läs första sidan av en tidning, pappers eller på nätet.

Vad är det som har hänt?

Varför har det hänt?

Var någonstans?

Vilka människor är inblandade?

Skriv och berätta. Glöm inte att skriva dagens datum också.